

Titel: Bemærkninger til Hjelmsslevs *La structure morphologique*, [structuremorph] 023-0010

Citation: "Bemærkninger til Hjelmsslevs *La structure morphologique*, [structuremorph] 023-0010", i *Louis Hjelmsslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmsslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_023-shoot-workidNKS-2757_0000_023_structuremorph_0010.pdf (tilgaaet 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmsslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og saa ma du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er doed for mere end 70 aar siden, er vaerket fri af ophavsret (public domain), og saa kan du bruge vaerket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gaelder den laengstlevendes doedsaar. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

*

m

Bemærkninger til Hjelmslevs La Structure morphologique (V. Congrès Intern. des Linguistes. Bruxelles 1939) (Lingv. Kr. 14/1 48). a) Let ode. H. J. prøver at præcisere den gløselige Metode over for den traditionelle ved Hjelmslev at -e gamle Begreber: empirisk - apriorisk, deduktiv - induktiv. Men samtidig foretager han en fuldstændig Omtydning af disse Begrebers traditionelle Indhold, hvilket virker stærkt distraherende på den uindviede Læser. «I apriorisk KEJts og empirisk Metode» «Empirisk Metode defineres Metode, der er fra, at "Struktur" defineret som et Kom

her som en Pæls af Afhængigheder, er det konstituerende Træk i Sproget, og fre dette Træk. Selvom, man i Princippet er enig med (hvad dog len t fra alle tur le være), forekommer det mig, at et se dant Jdgsngspunkt nøjagtigt svarer til. hvea man ellers k

deror gear ud

Hj. heri

kalder en Antagelse a priori, en Ante... lse, som a posteriori søges verificeret ad empirisk Vej »men scl »xi- rne mm "i'ir^ S é "

. . . naar selve den gløselige Teori for dtjrs tt'delen heste ur af en Kalkule, der opstiller n :te 1-v. isk Nødvendige Muligheder for VKRkiiamooH et universelt Funk

tions- og Sefinit ionshierarki, turde ..er være det mest* flimrende • Lks empel indenfor den samlede Lingvistik paa og stringent opby .er

en Lære, er bevidst et imponerende Komplex af Sætninger og Definitioner, der er gyldige a priori, forud for o^ uafhængig af al

an

Snssexerfåring. Tager man altsaa ko g. ederne a priori og lyanascen- i den Bemærkelse, acr siden Kant har uanfægtet Hævi i Filoso- fieri, i Steden for at forvrænge de.:, til vulgære Skældsord, sigtende P— forudfattede Meninger, der strider mod buede Logik o0 Erfaring eller i det mandate er utilgængelige for Verifikation ,mua man prise • 'los ,...mr-,tii .en., fordi den paa en langt skarpere Maade end hidtil i Lingvistikken har sondret mellem Xsaakajusiåjit traasacendent&le Tanke- nødvendigheder a priori og empirisk fe istrering af sanselige Fakta, Og søgt nye Veje til at forbinde disse to komplementsxt Kvies. .del- ses- f orme »a

ae nå

x, et tyder da ogsaa paa, at Hjelmslevs bet Empiri er Empiriprincip uden

tgei; Opfattelse af Be, re- opstilles det

under Omformning, i o. -- at implicere

ffiedet omtalte

noget

om Struktur

og Afhængigheder

2

?J cd HjsStr.M. ;uien ganske Tist ligger det ogsaa s aa langt fra, hvad andre 'Mennesker forstarr ved Fmipiri, at man med større det vilde kunne kalde det for det aprioriske Princip, de Krav, som man a priori maaxstilfe (o*.: i u Umindelige Tider m. r anerkendt) til en videnskabelig Erkendelse, 2) induktiv o& deduktiv lie to de, Ogsau aisse to Erkendelsesformer bektra ,tes af vistnok alle filosoffer somx komplementære, li«;e beret- ti, ,ede og nødvendige i al Vi venskab, og &nn£:BUi.ak*i:*& lUxt&ucggSMZX** eller Induktion induktiv Metode er vel. egentlig blot liavn p&a ien specielle Udformning, som Stuart mill i sin Logik har givet ion empiriske Erkendelse »medens deduktion (uden i Almindelighed at konfronteres .præcist med Induktion) fortrinsvis bruge3 om len logiske Slutnings- lære, I direkte modstrid med denne alment anerkendte Terminologi

ow Opfattelse JaaargrxHjai stiller Rj, Lingvisten ovor for et enten- eller Jenten efi rent aeduktiv Metode elxer et Misk-mask &.f Induktion og deduktion s or i al aldre Sprogvi en»icab; og en empiris*; Videnskab som man

hidtil harktroet - gaa induktivt frem fra de

skal ikke

• e forelig ,ende conoretisalm til mere .enereile "floneller*, der s.; •f.-&! njrt Materiale - - en Olos-

atter verificeres ved at "deduceres ser- ti.Men vil væne per, en Gang strengt o., ensidigt empirisk-imma- net og deduktiv. Hvor udfordrende aer,/ u formulering . føles pae. enhver, der till v ■,, ger de anvendte Termini o. en hævdvundne r.ening rrem- ■ex bl. a. deraf, at Hjelr: slevs egen Hr oms tilling af sin fremgangs- (OSG ,16,3. .) _ maa.de ved filosofiundervisningen i Aarhus - efter hvau jeg har ei- faref ef et trenvidne - foredraget som et Skoleeksempel paa induk-

tiv Metode I Hvordan forklare ;«nne fle .rante Modsi0else^ucX.og.u.; rs:v&r-i en Teori,der ikke hævder Troens - Paradox men den mod- si.: elsesfri Beskrivelse som sit Grundprincip? forklaringen li er her 30i før i at Teorien vilkårligt og for 3 ■ vidt uangribelig 1, råen lidet henaigtsmæssi ,t,hvia net er Hensigten at drøfte Teorien

rned an-ire end u ns Mepter,at 1.æ- .du± s.txk lagget et nyt Indhold +■ £ i hævdvundne Termini uden udtrykkeligt at

3 O) ■

Mn Metode,der deduktivt stiger te Hategori er til de pirisk,ner r

ned fra de fest omfattende,«, abstrafrc k og Konkrete,kan kun kaldes en Metode,der aarøaiis forelig sndt mest specielle

eii-

E&n ve,'i dette Ord forstaar en esremt, ircke umidr.elbart

aa; r ud fra

Opfattel

ofc af

3

?D Hj s Siri « rnmwmm* iMinets øg Srkenueiaema Btsk&flenh/d.in casu dsa Arb«jda hypo- tøse at Sproget er ©a .it rakt ur og at en Struktur er et Hierarki af Afhaa.i.,uc-S'-r. Omvendt kar en Metode,Aer - soli det foreskriv©« i r--7? o:< Hj.a p\>r«lasnimger,gaar ud fx& det aest komplekse o.,, konfcrc- ta» ii taw ha tig a. ,:■ reb«l i i a :... s■ »er ø| i■ tlem for distie Indbegrebet af alle foreliggende Tekster s;-a.A.R Metode kun kalde« deduktiv .e^ .UndlKiduffi±i;a8t.Kjfe:3«.,te#R&ar jaer definerer Deduktion son ea »e»krlvelae,tU>r bbgyndar »ed at dele de dtdrstfe Helheder,derfra skrider vider« til de »indre. Jti,r vil alta: v, oversatte Hi*s Præcisering af sin Metode til h&vd- vanuU: filosofisk Sprogbrug omtrent pr/ fjlgtæue /arme; ållo •For- as,,, p&t xtdenakislaelipaBeskriTelae,Analyse og Forklaring Indeholder implicit h/udr empiriske 04. aprioriske,bande trans*oc» hunt© ufi ia- 'j-.anente,heade subjektive og objektiverede induktive og deduktiv« Sle&enter (04 alle it henholdsvis pss fyrste øg sidste Tlads i farx ene navn to Begreber er indbyrde s nar beslå,,tme, blot forskel- lige Aspekter af don o*u,,...e MOneatning}, Dette er fnlret for al Lin*- vistik lige fra Grækerne til og med \$ lo &» asiat ik >••.. ©», Pen een sidste bar ud fra originale o., h«?jat frugtbare Synspunkter foragt at «*-«- plicitere op. isolere vie to Retiunger i. ?,rk«n4«l sen,deis ved at op- 4i stille en kalkule g priori over alia uoglek jwui« e Afh&iuahedatyper vey* 131 u c i.» tor oti. struktur, - ler hyp ot etisk forudsattes at et ud turende ■ kurer for alt,hvad der falder ind under Begrebet Sprog,nu r det- te dofinere « panden »under be* tern te Form -■>&. tn i nger hans i4i,|am&as> iga te h&.ade;...:els ved at indrette en heakrivelsesprocedure tier tillader t?r, lan,,i. more udtømmende Registrering af ae i de empirisk giv**# _ , tieneren e lesote r, ud fra hvilke vi induktivt slutter 00 til dt nl^mn Et^le r for '-ygnirsgen af alle Tekst«** i let sam.e Sprog. Hvis ,Hj, kan godkende ieni\« Oversættelse, tror ik « @au&e vil na*,te at <Uo«uo- ma.U . .en i metodisk Tense- nd« oetegner tf overordentligt Frefetkridt, uanset »hvor langt man kan faig© æed i den konkret« oTTtif orv.nin* Kai- k;aen j& (det aprioriske) op Proceduren (let Induktive) inatii hs.ru fa et.

omvendt km en

nu

4

PD ad H,j: 3trk. bjForn. og Substan.5. Ost var vist Schuchardt der engang udtalt# de Ordife nur elne

rammati] me die 1 ei st Bedeu- tungslære. Som en .d t i tes# hertil kunde sijn 3; mmenf atte Hj*s Stand- punkt i Ordene:33s giebt nur eine G-rst ,s •■■ti.-: und die he i.sut Formen- lære.. Denne kodmætnin: i Synspunkter hunger nøje sargen med de metodologiske Rlodsætnin ,er,vi oven for har berørt,og i Forlængelse af mine der antydede Synspunkter,mener jeg o :s .■ at et homy lemen te- ritet .synspunkt mas kunne formuleres,hvorved beg,,e Opfattelser kom- Glo csematikrens mer til deres relativ. Ret uden atm ém værdifulde nye Synspunkter fork< at,,s.

De t, sur: ubetinget maa fastholdes hos Hj • er Hævdelsen af,at der i.ke er nogen principiell metodisk Forskel paa Morfologi i snævre- re 'orstand od de øvrige lingvistiske Discipliner. De "Former* og Afhang!dæmr vi findår i Kasus?,Kodus,Ternpus-1 ære ,, ... Lj ej ^ i iatis 1 rt andre teder* I høbenhavnerkongressens Akteixhar Hj. o^ssa i skitsemæssi^ Form demonstreret»hvordan wxjJÅmx£szkm. et morfologisk System kan tænkes opstillet alene paa funktionelt Grundlag,uaen i Definitionerne at implicere semantiske hefinixris; Elementer. In empirisk og deduktiv • Morfologi gaar nu ud fra disse Funktioner,som et eneste objektivt givne o,,;, rationelt erkend el ig.e. Før s t naar Inventaret af Funk ti ver er ri. ti ! fordelt paa de respektive Kategorier og reduceret og opløst efter alle Kunstens hegler, undersøger man nvi lue 'Betydnin^.-

osv.

erde r e r kny te t til de fors k. e il i g e -1 ø r. e lser. *deduktivt" sar ledes aqpxn eear ud fra Formen cg, aerfra

men naar Hj• nedsti. er til Gubsts sen,symes det at ligge i,at han overspringer en implicit Induktion,den Uuiiddel-

bare Oplevelse og Formning af Finnet,der foreg, ar i og med Forst©.-; - eiser, af Teksten,ct ses. er den nødvendige Forudsætning for dtn vi- tens! eligg rk< se. &3æ«BCjQS3Ke3v®&scfcB^:cLQ^ .c ckst. Sar:rsatiikiKs?KmeHxp-.ra:>:3r3CHt;x

/